

Notícies del món

Desastre ecològic al Golf de Mèxic

Per **Xisco Lladó**

El passat 20 d'abril l'explosió i enfonsament de la plataforma petrolífera Deepwater Horizon, propietat de la multinacional BP, va provocar diversos morts, ferits i la que s'ha convertit en la major tragèdia ecològica del Golf de Mèxic. Mentre la companyia petroliera ha posat en marxa campanyes publicitàries per minimitzar la seva mala imatge davant l'opinió pública i ha donat per finalitzades les tasques de retirada de cru, entitats com Greenpeace, Oceana, o el govern dels Estats Units han

començat a publicar els resultats dels estudis que han realitzat des de l'accident, els quals mostren que les conseqüències del vessament són majors del que s'havia anunciat inicialment.

L'arribada de petroli als manglars de la desembocadura del riu Mississipí, una zona d'una biodiversitat importantíssima, disparà les alarmes pel que podria succeir si el vessament arribava a la costa de forma important, com finalment va passar. Gran quantitat d'animals marins es van veure afectats pel vessament i se'ls trobà morts o coberts de petroli. Els resultats dels estudis insinuen, a més, que la mortalitat podria haver augmentat perquè BP hauria usat, sense autorització, dispersants massa agressius per controlar els hidrocarburs. Els experts, però, coincideixen que el gran mal és davall l'aigua, motiu pel qual s'han començat a fer immersions per conèixer com està afectant el petroli acumulat al fons o en suspensió a la vida submarina.

Poc després de l'explosió, milers d'ornitòlegs dels Estats Units van coordinar una xarxa d'observació i alerta repartida per la costa per reportar totes les observacions i actuar en cas d'arribada d'aus afectades. Les dades oficials indiquen que, fins ara, s'han recuperat més de 8.000 exemplars coberts de petroli, 2.000 dels quals eren vius i s'han sotmès a un procés de neteja que, en alguns casos, n'ha fet possible el seu retorn al medi. Es creu, però, que aquesta xifra és només una petita part de les aus realment afectades. Les espècies recuperades amb major freqüència són la gavina capnegre americana (*Leucophaeus atricilla*), el pelicà bru (*Pelecanus occidentalis*) i el mascarell (*Morus bassanus*).

Hi ha ara la preocupació afegida de com afectarà als aucells en migració postnupcial cap al sud el fet de trobar les seves zones d'aturada d'alimentació (*stopover*), com són manglars i llacunes litorals, afectades o cobertes pel vessament. És clar que el problema no ha acabat i se n'hauran de seguir estudiant les conseqüències. •

Més que aucells

Lycoperdon perlatum

Ja tenim aquí la tardor: aire fresc, cel encapotat, ambient humit, les pluges ... i els bolets!!! És, doncs, bona època per parlar d'un bolet ben curiós: la bufa del dimoni, pet de monja, pets de moro, bufa de bou, fumoses..., o simplement bufes. Són noms populars que fan clara al·lusió al "fumet" que expulsa quan arriba a la maduresa.

El *Lycoperdon perlatum* és un d'aquests fongs anomenat "bufa". No té l'aspecte del típic bolet que tots coneixem, ja que creix lleugerament en forma cilíndrica fins adoptar un aspecte esfèric, globós, d'uns 5 cm de diàmetre. Quan és jove és de color blanc cremós i pareix estar cobert d'unes petites espines còniques que, a mesura que l'exemplar madura, cauen deixant unes petites marques. El podem trobar tant a alzinars com a pinars i, encara que es pot menjar quan és jove, no és apreciat a la nostra cuina.

Amb el pas del temps, la "bufa" es torna de color fosc, marronós. La "pell" que l'envolta es deshidrata i adopta una

textura semblant al paper, però que manté encara certa elasticitat. En aquest punt, i al més mínim cop, el globus deixa anar una lleugera polsina. Són les espores, que surten expulsades a través d'una petita obertura situada a la part superior, que s'obri quan madura i permet la dispersió.

A la natura, una sola gota d'aigua de pluja que li caigui a sobre, farà vibrar el sac madur i esfèric i les espores sorti-

ran de forma molt vistosa. Vosaltres podeu causar el mateix efecte si pegau petits cops amb el dit al bolet. El podreu veure, així, "bufar". •

Per **Cati Artigues**

Des de l'aguait - Joc d'identificació

Fotografia 1 - Nivell de dificultat: mitjà-alt

La meua resposta és:

Fotografia 2 - Nivell de dificultat: alt

La meua resposta és:

Fotografia 3 - Nivell de dificultat: alt

La meua resposta és:

Fotografia 4 - Nivell de dificultat: baix

La meua resposta és:

FOTOS: MATIES REBASSA

Migrants postnupcials

Per **Maties Rebassa**
matiesrb@yahoo.es

Amb aquest nou joc d'identificació, dedicat a les aus observables a la tardor, acabam un cicle anual que va començar l'hivern passat.

Els mesos de tardor són, amb seguretat, els que posen més a prova els nostres reflexos i coneixements. No només passen per les nostres illes quantitats ingents d'aus de moltes espècies diferents que es

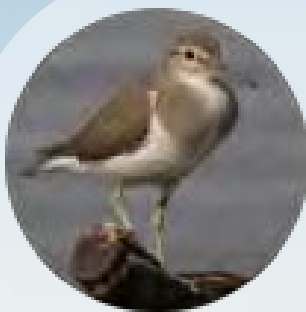
troben en plena migració postreproductora o postjuvenil, sinó que, a més, moltes d'aquestes aus mostren plomatges discrets, apagats i, en certa mesura, críptics, ben allunyats dels colors cridaners i llampanants que llueixen als mesos primaverals.

La identificació de totes aquestes aus és, idò, més que mai, un repte apassionant. Aquí us en mostrem 4 exemples diferents.

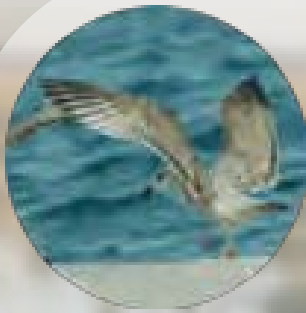
En aquesta ocasió, s'han escollit intencionadament aus de certa dificultat d'identificació (amb una excepció), i és que hem d'entrenar al màxim els nostres sentits i la nostra perícia en aquest període de l'any.

Pots consultar les respostes correctes si gires aquesta pàgina. Però abans prova-ho amb una guia!

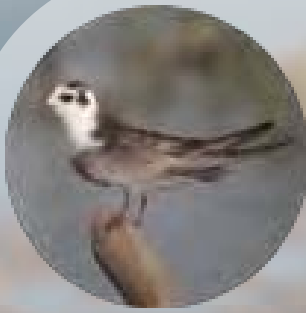
Quantes de les espècies que apareixen a les fotografies de la pàgina anterior creus que has endevinat? Aquí et donam les respostes correctes i t'explicam perquè no podien ser altres espècies semblants.

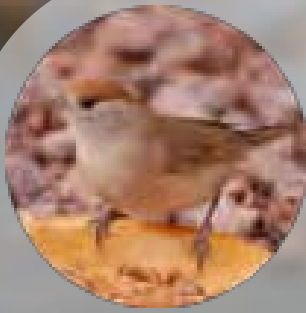
Fotografia 1
Començam el joc amb una au limícola. Les limícoles són unes aus d'identificació sovint complexa, a les quals hem d'aprendre a perdre la por de mica en mica, si volem gaudir de veres amb la seva observació i identificació. L'exemplar de la foto es troba damunt una branca (costum d'aquesta au i unes poques espècies més), presenta unes cames relativament curtes de color verdós i un bec lleugerament corbat cap a baix, parts superiors marrons i parts inferiors blanques. Aquests detalls n'eliminen totes les espècies menys 3 de molt semblants: la valona (*Tringa glareola*), la becassineta (*Tringa ochropus*) i la xivitona (*Actitis hypoleucos*). La llargària relativa de les tibies, el bec i les ales, i la coloració de parts superiors i pit ens serviran per destriar l'espècie correcta d'entre aquestes tres. A l'au de la foto, les ales plegades no arriben a la punta de la coa. Les taquetes color crema de les ales no es repeteixen al dors i mostra una "cunya" blanca ben aparent entre el pit marró i les ales. Aquests detalls, juntament amb un bec relativament curts, són propis de la xivitona, en aquest cas una au juvenil.

Fotografia 2
I seguim amb un altre grup d'aus d'identificació complicada, el de les gavines. Ja hem avisat que aquesta vegada el joc seria ben difícil! La coloració d'aquesta gavina, completament fada, i les potes de color carn, ja ens indiquen que ens trobam davant una au juvenil que pertany a alguna de les espècies de mida gran (*Larus michahellis*- *L. fuscus*- *L. argentatus*- *L. cachinnans*- *L. marinus*), però quina? Si ens fixam bé en la foto i en els detalls que ensenya aquest exemplar, anotarem un bec no excessivament robust (això ja n'eliminarà el gavinot, *Larus marinus*) i de base rosada, cobertores caudals (tant les superiors com les inferiors) molt tacades i, sobretot, unes "finestres" alars molt marcades, formades per les plomes primàries internes blanquinoses. Aquests detalls, juntament amb l'aparença poc estilitzada de l'au (difícil d'apreciar en la foto, tot sigui dit), generalment només els presenta una espècie de gavina, la de potes roses o *Larus argentatus*.

Fotografia 3
Ja diuen que on n'hi ha dos n'hi ha tres, així que aquí va una altra fotografia que ens farà dubtar de valent. En aquest cas, l'aparença elegant i estilitzada de l'au, l'extrema longitud de les ales, el bec gràcil i les cames tan curtetes ens diuen que hem d'anar a cercar l'au misteriosa en el grup de les llambrítges i els fumarells, de vegades anomenades oronelles de mar per la seva fràgil semblança. Aquest dors tan fosc, i el capell i la taca fosca darrere l'ull ja ens indiquen que estam observant una au juvenil. Repassant la guia, veurem que poques espècies presenten aquestes característiques, si de cas i a tot estirar només 4: la llambrítja (*Sterna hirundo*) i les 3 espècies europees de fumarells (gènere *Chlidonias*). La llambrítja és, de fet, més robusta i presenta el dors de color de sorra, per tant la descartam. Dels 3 fumarells, només el d'ala blanca (*Chlidonias leucopterus*) presenta un dors particularment tan fosc. L'absència de taqueta fosca als laterals del pit i el bec tan fi ens confirmen la correcta elecció de l'espècie.

Fotografia 4
I per acabar, i per variar radicalment de registre, un passeriforme d'identificació relativament senzilla. L'au de la foto ens mostra unes cames robustes i ben adaptades a moure's per les branques, amb dits forts i àgils i un bec fi però robust alhora, apte per a una dieta ben diversa. Però sobretot ens ensenya un detall importantíssim, una pista definitiva: un capell de color marró clarament delimitat. Si bé hi ha un grapat d'espècies europees que presenten llistes i marques pilials (reietons, ferrericos, buscarles...), només una presenta aquest capell tan marcat, des del bec al clatell i sense baixar de l'ull: el busqueret de capell (*Sylvia atricapilla*). El color marró rogenc del capell ens indica que es tracta d'una femella (també podria ser un mascle jove, encara que no n'és el cas, ja que quan es va fer la foto els mascles ja tenien tots el capell negre). Si bé es poden veure busquerets de capell tot l'any, a la tardor és quan més exemplars s'apleguen a les nostres contrades.

Al pròxim Busqueret, MÉS!!

Quadern de camp

Per Steve Nicoll

Jul 21 Observació d'un aligot vesper (*Peris apivorus*) al Puig Major. Cita inusual per la data. Possiblement, es tracta d'un migrant tardà. Cristina Fiol, José Luis Martínez i Joan Miquel González.

Jul 12 Juliol-setembre. Estiu atípic quant a observacions d'àguila marcenca (*Circaetus gallicus*). Aquesta espècie transahariana, que es veu ocasionalment durant el pas migratori, s'ha observat en nombroses ocasions durant l'estiu a Calvià, la serra de Tramuntana, Esporles i el pla de Lanzell. Sembla que diversos individus han passat l'estiu a Mallorca. És destacable l'observació d'un individu que duia una serp com a presa, aliment preferit d'aquesta espècie.

Ago 8 S'anellen dos exemplars joves de boscaler (*Locustella luscinioides*) a s'Albufera. Es tracta d'una espècie escassa que sembla que ha tornat a establir-se com a reproductora a s'Albufera els darrers anys. Cristina Fiol, Guadalupe Suárez, Biel Bernat i José Luis Martínez.

Ago 12 Anellat un exemplar d'enguany de buscarla de canyar (*Acrocephalus scirpaceus*) a la font de Son Creus (Banyalbufar). Aquesta cita primerenca és una bona indicació de l'ús de la serra de Tramuntana per al pas de petits migradors transaharians. El 22/8/2010, al mateix lloc, s'anella un exemplar de busqueta icterina (*Hippolais icterina*), migrador transaharià escàs a les Balears. Cristina Fiol i Steve Nicoll.

Ago 26 Diverses cites de fuell de collar (*Charadrius morinellus*). Un exemplar el 26/8 al puig d'es Teix, quatre exemplars el 30/8 a l'aeroport de Palma, un altre el 9/9 al Puig Major i un altre pic al Teix el 14/9, fins a onze exemplars. Aquest aucell cria en prats alpins i subalpins. Sembla que durant la migració passa bastant desapercebut a causa de la seva preferència per les zones muntanyenques. Antoni Bauzá, Joan Miquel González, José Luis Martínez i Carles Cardona.

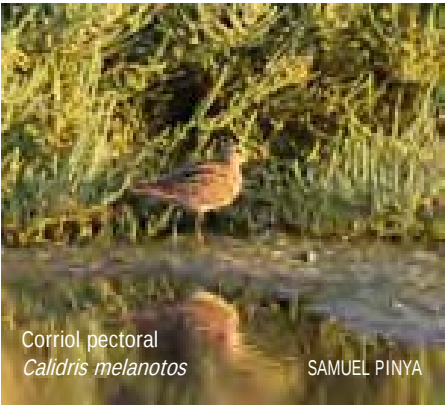
Set 2 Observació de la primera blaveta (*Luscinia svecica*) de la temporada a s'Albufera. Mike Montier.

Set 3 S'observa un jove d'enguany de capsigrany roig (*Lanius collurio*) a s'Albufera i se n'anellen dos exemplars entre el 14 i el 16 al P.N. de Cabrera. Aquesta espècie transahariana és considerada una raresa a les Balears. Maties Rebassa, Jaume Adrover.

Set 6 S'anella un exemplar adult d'ull de bou (*Phylloscopus collybita*) acabant la muda postnupcial completa a la font de Son Creus (Banyalbufar). El mateix dia s'anella un rupit (*Erithacus rubecula*), nat aquesta primavera, acabant la muda postjuvenil. Ambdós casos són nous indicadors que les dues espècies, habitualment hivernants a les Balears, s'estan reproduint a Mallorca. Cristina Fiol, Steve Nicoll, Biel Bernat i José Luis Martínez.

Set 10 S'observa un individu jove, d'enguany, de corriol pectoral (*Calidris melanotos*). Aquest limícola és considerat una raresa al conjunt d'Espanya i a les Balears. Cria al cercle polar àrtic (Sibèria i Nord-Amèrica) i migra per passar l'hivern al sud del continent americà. Samuel Pinya, José Luis Martínez i Steve Nicoll.

Segueix l'actualitat de les observacions més interessants al ForumAus: www.gobmallorca.com/forum